

https://www.gooieneemlander.nl/cnt/dmf20200415_74620525/gooise-verpleeghuisartsen-kunnen-niet-zo-veel-met-de-term-de-stille-ramp-dit-is-ons-werk

Gooise verpleeghuisartsen kunnen niet zo veel met de term 'de stille ramp'; 'Dit is ons werk!'

Jennifer Harmer (Amaris Zorggroep)

© Foto studio kastermans/ben den ouden

Marjolein Vos

Vandaag om 20:00

De cijfers van de GGD spreken boekdelen: het coronavirus slaat hard toe in de verpleeghuizen. De eerste weken na de uitbraak was dit niet zo in beeld, lag de focus voornamelijk op de ziekenhuizen. Vandaar dat het ook wel 'de stille ramp' wordt genoemd, een kwalificatie waar Jennifer Harmer en Astrid Beckers niet zo veel mee kunnen. De twee Gooise specialisten ouderengeneeskunde en respectievelijk werkzaam voor Amaris Zorggroep en Vivium Zorggroep vertellen graag over hun vak, belichten gedreven maar ook nuchter hun kijk op de ouderenzorg in crisistijd. „Dit is ons werk!”

Dat de situatie ernstig is in de verpleeghuizen zal niemand ontkennen. Toch wil Beckers ook even stilstaan bij de mooie initiatieven die juist in deze crisis op allerlei plekken ontstaan. Ze noemt bijvoorbeeld de manier waarop familie en bewoners met elkaar in contact blijven. „Er wordt gezongen buiten op het plein, naar elkaar gezwaaid. Het verzorgend personeel houdt familie uitgebreid op de hoogte van wat er in huis gebeurt: 'Kijk eens hoe leuk je moeder heeft geschilderd.' Dat soort dingen. Iedereen zet een stapje extra, doet z'n stinkende best. Er heerst een enorme saamhorigheid, ik zie

een bizarre veerkracht.” Ze vindt het belangrijk dit te benadrukken, zeker nu de deuren van de verpleeghuizen dicht zijn voor bezoek en het voor de buitenwacht niet altijd duidelijk is wat zich binnen afspeelt.

We spreken Beckers en Harmer afzonderlijk van elkaar. Bij beiden is absoluut geen sprake van paniek over de situatie in de verpleeghuizen. Alhoewel. Er zijn heel spannende momenten geweest. Neem het nijpende tekort aan beschermende middelen.

Astrid Beckers (Vivium Zorggroep)
© Foto Studio Kastermans/danielle van deutekom

Hoe is het nu met de voorraad?

„We hebben nu voldoende. Maar het was twee weken geleden landelijk echt dramatisch”, zegt Harmer. „Het blijft een punt van aandacht. De focus lag lang op het ziekenhuis. Het is dubbel. De minister president zegt: ‘we gaan groepsimmunititeit verwerven zodat we de ouderen kunnen beschermen’. Maar we kunnen de ouderen niet beschermen als we niet voldoende middelen hebben. Dat is echt heel raar. Zonder bescherming kunnen we niet veilig werken. Dan speelt de vraag wel op: ‘wat ga je eigenlijk doen als het straks op is?’”

Heb je er wakker van gelegen?

„Nee, maar een reële zorg is het wel. Kijk, mensen die in de zorg werken willen mensen helpen. Dus die zeggen: ‘dan loop ik dat risico maar’. Als Amaris zullen wij nooit mensen hiertoe verplichten. Kan niet. Tegelijkertijd vinden we ook dat cliënten geholpen moeten worden. Zo zijn er wel meer dilemma’s. Neem het bezoek aan terminale patiënten. Hoe ga je daar mee om? Er is geen eenduidig advies. Bied je de gelegenheid om er een beperkte tijd bij te zijn? Mogen ze waken? Geef je ze beschermende middelen? Allemaal keuzes. Wat is de minst kwade?”

Er zijn verhalen bekend van mensen die geen afscheid konden nemen van hun vader omdat er geen beschermende middelen beschikbaar waren.

„Je hoeft het als organisatie niet aan te bieden”, zegt Harmer. „We moeten keuzes maken. Stel dat onze beschermende middelen straks op zijn, dan kunnen we überhaupt geen zorg meer leveren. Wij hebben er nu voor gekozen om één set beschermende kleding per dag aan te bieden. Maar dan nog, voelt het niet zoals we het zouden willen doen.”

Hoe verdrietig en cru het ook is dat het afscheid door familie momenteel zo ingeperkt is, benadrukt Harmer dat bij Amaris niemand alleen sterft. „Er is altijd een zorgmedewerker bij, die heel dicht bij de cliënt staat. Eigenlijk een soort van familie is omdat ze de mensen dagelijks verzorgen.”

Hoe regelt Vivium het afscheid van dierbaren?

Beckers: „Bij ons mag je afscheid nemen van je naaste. Natuurlijk zijn er allerlei maatregelen. Zo mag er geen hele buslading vol familie langskomen.”

Het afscheid nemen is een van de gebeurtenissen die compleet is veranderd in de ouderenzorg. En dat is ingrijpend, vertelt Harmer. „Het grootste probleem is dat je als specialist ouderengeneeskunde niet de zorg kunt leveren zoals je gewend bent. We zijn beperkt door allerlei factoren waar we geen invloed op hebben. De verpleeghuiszorg is gericht op maatwerk, gericht op kwaliteit van leven, op het feit dat de laatste dagen, maanden, jaren van een kwetsbaar persoon zo fijn mogelijk verloopt.”

Kwaliteit van leven. Hoe bepaal je dat?

Beckers schetst hoe in haar tak van sport sinds jaar en dag al met grote regelmaat gesprekken worden gevoerd met de cliënt en zijn of haar familie.

Gesprekken waarin wordt gesproken over de gevolgen van bijvoorbeeld reanimeren van een oud en kwetsbaar persoon. „Heeft het nog wel zin om deze mevrouw bepaalde behandelingen te geven? Wat zal het effect zijn van een verblijf op de IC, zal ze ooit nog kunnen lopen? Dat valt onder Advanced Care Planning.” Dat is een typisch Nederlandse methode waar vanuit de hele wereld veel belangstelling voor is.”

Eigenlijk hebben jullie meer ervaring op dit vlak dan de huisartsen, die nu volop gesprekken voeren met oudere patiënten over het levenseinde.

„Dat is bij ons core business, ons dagelijks werk. Het zijn gesprekken die we vaak herhalen, en waarna we vastleggen hoe te handelen bij een calamiteit. Dat zou nu corona kunnen zijn”, zegt Beckers, waarbij ze aantekent dat die gesprekken met mensen met dementie en hun familie anders verlopen dan met die van revalidanten, dus mensen die herstellen van bijvoorbeeld een operatie of herseninfarct.

Mensen die besmet zijn met het coronavirus worden geïsoleerd verpleegd. Dat heeft veel impact op de cliënten en de medewerkers.

„Enorm, daarom is er ook psychologische ondersteuning voor de zorgmedewerkers”, zegt Beckers. „Soms moet even tegen de mensen worden gezegd: 'Je bent hartstikke hard nodig, maar neem even vrij, want we hebben er niks aan als je straks omvalt'.”

Harmer merkt dat jong en oud het zwaar heeft. „Je bent heel dichtbij het gevaar. Je zorgt, dat wil je, maar je bent ook mens. Iedereen heeft een eigen thuisfront om zich zorgen over te maken. Ik heb twee kleine kindjes thuis. Twee weken geleden heb ik met koorts thuisgezeten. Dan schiet het toch door je hoofd: wat als ik naar de IC moet. Die gedachte laat je weer snel los, want je moet door.”

Jullie geven beiden aan niet veel te kunnen met de kwalificatie 'de stille ramp' die zich in de verpleeghuizen voltrekt.

„Ik voel het niet als een ramp. Wij doen gewoon ons werk. Feit is dat je niet achter ieder geval het vinkje corona kunt zetten. Daarom zeggen al die cijfers me niet alles”, zegt Beckers. „We weten lang niet altijd zeker waar iemand aan overlijdt. De discussie blijft: ga je dood aan de infectie, of omdat je oud bent? Het is veel te vroeg om nu al te zeggen dat er meer mensen overlijden dan gebruikelijk. Misschien kan dat over een jaar. Bij een influenzagolf vallen ook veel doden, alleen niet allemaal nu, in de eerste maanden van het jaar. Wanneer je iedereen bij de deur zou testen, zou je misschien iets meer weten. Maar dat is niet aan de orde, niet haalbaar. Natuurlijk is er veel veranderd in ons werk de laatste maand. Corona speelt overal, en dus ook bij ons, we zijn geen eiland in de samenleving. Maar in de basis is het beleid rond de individuele patiënt niet veranderd.”

Een besmettelijke ziekte waar verpleeghuizen soms mee te kampen hebben is het norovirus. Harmer: „Daar kun je een hele groep mensen door kwijtraken. En dat betekent niet dat wij daar niets bij voelen. Maar dit is wel wat het is. Het enige wat we nu kunnen doen is zo hard als mogelijk proberen dit coronavirus in te dammen. Om dat te bereiken moeten we moeilijke keuzes maken, die soms misschien zelfs tegen je principes ingaan,

maar waarvan je weet: dit is nu nodig. Bijvoorbeeld geen of minimaal bezoek aan terminaal zieken.”

Hoe bekend de verpleeghuiszorg ook is met uitbraken van besmettelijke ziekten, de impact van het coronavirus is groter dan ooit.

„Dat komt omdat het kan iedereen raken. En hoe sneu ook voor familie en bewoners; ik hoop dat dat onze huizen nog een tijdje dicht blijven. We hebben de uitbraak onder controle omdat de deuren dicht zijn. We weten steeds beter wat we aan het doen zijn”, zegt Beckers die ondanks al het gemis en de zorgen, heel mooie dingen ontstaan. „Er worden weer volop kaartjes gestuurd, hele verwenpakketten komen binnen.”

Welke lessen zullen we trekken uit deze coronacrisis?

„Laten we ons het verdriet herinneren. De boosheid. De eenzaamheid. De gigantische werkdruk van het zorgpersoneel die alles over heeft voor bewoners, zelfs als de beschermende middelen schaars zijn”, zegt Harmer. „Meer dan ooit is de verpleeghuiszorg in beeld. Eindelijk. Het gaat veel mensen aan, mensen die recht hebben op goede zorg. Laten we dat straks, na de crisis, niet vergeten.”

Hoog aantal besmettingen

Het aantal besmettingen en sterfgevallen in verpleeghuizen ligt veel hoger dan blijkt uit de cijfers van het RIVM.

Dit meldde Verenso (vereniging van ouderenspecialisten) vorige week. Om het zorgpersoneel in staat te stellen goed voor de kwetsbare ouderen te kunnen blijven zorgen, zijn voldoende beschermende middelen nodig. Dit heeft Verenso opnieuw bij minister Van Rijn (medische zorg en sport) onder de aandacht gebracht. Of de inspanningen van de overheid om meer middelen beschikbaar te krijgen voor de ouderenzorg buiten het ziekenhuis succesvol is, moet deze week blijken. Uit de meest recente cijfers van de GGD Gooi en Vechtstreek blijkt dat in deze regio binnen het verpleeghuis 49 bewoners vermoedelijk zijn besmet met het coronavirus. 139 bewoners worden in quarantaine verzorgd. Bij 42 bewoners is corona vastgesteld. Buiten de verpleeghuizen, dus in de wijkverpleging zijn 10 bewoners mogelijk besmet, 3 mensen zitten in quarantaine en er zijn zes vastgestelde besmettingen. In totaal zijn 24 mensen overleden en 87 genezen. Dit zijn de verpleeghuisbewoners en mensen in de wijkverpleging samen.